

Ясельда і туне ў акіян

У кожнага паэта, як і чалавека ўвогуле, ёсьць свая рака. У Яўгеніі Янішчыц - Ясельда. Кохная рака мае свае вытокі, свой пачатак. Сваю крыніцу мае і паззія. А паззія чэрпае свае сілы ў малой і вялікай Бацькаўшчыне.

Яўгенія Янішчыц сёння святавала б свой залаты юбілей, сваё пяцідзесяцігоддзе. Але ў першую чаргу не пашанцевала нам, землякам Жэні, нашай нацыянальнай літаратуры, беларускай паззіі. Трагічны лёс вырваў з жыцця таленавітую паэтку. Шкада, вельмі шкада, што з намі няма Жэні Янішчыц. Але ёсьць яе паззія, ёсьць шчырая наша любоў, светлая памяць пра нашу славутую зямлячку.

Каб стаць паэтам, трэба перш-наперш нарадзіцца. Пяць дзесяцігоддзяй таму, як на гэты свет з'явілася Яўгенія Янішчыц, якой наканавана было лёсам стаць паэтэсай, талент якой паражаў веца з талентамі славутейшых нашых паэтаў Багдановіча, Купалы, Цёткі і іншых.

Вёсачка, дзе нарадзілася Жэні, размешчана на правым бе-

разе рэчкі, якая мае вельмі прыгожую назуву - Ясельда. З гэтай рэчкай звязана ёсць дзяяцінства і юнацтва Жэні. Сюды з дзяўчынкамі і хлопчыкамі Рудкі бегала купаца-плёхаца ў цёплай летняй вадзе. На луг, які аддзяляе вёску ад рэчкі, хадзіла, каб наўраць ахапку кветак. Самымі першымі была лотаць. Ранній вясной увесь узбалотак пакрываўся жоўтазалацістым дываном. Яшчэ маленькаі яна абуралася, калі вясковыя лысенкія кароўкі ды пярэсценкія пасвіліся на гэтым дыване. Тут, на беразе рэчкі, лавіла конікаў, матылькоў, каб палюбавацца іх прыгажосцю. Лёгка прадстае, як на пальчыках крадзеца Жэні, каб злавіць лугавога коніка. Крадзеца і прыгаворвае: «Конік, мілы скакунок, ты не бойся, я цябе не пакрыйджу». І хуценька наўкрыла далонькамі коніка. Асцярожна брала за лапкі-ножкі, клала на далоньку і хваліла: «Які ж ты прыгожанкі, скакунок!» І камандавала-крычала: «Скачы, мой даражэнкі!» А потым скакала сама, каб памераць, хто далей скокніў. І пака перамога заўсёды была не за ёй. Але гэта яе не крыйдзіла.

Летам прыходзіла на ўзбярэжжа, каб палюбавацца жоўтымі ку́шынкамі, якія спакойна паглядаюць на сонейка. Палюбавацца белымі ліліямі, якія плаваюць-калышицца, быццам белыя лебядзі.

Потым мерала дарогу па ўзбярэжжу, ідућы ў Парэцкую дзесяцігодку. Туды ішла супраць цячэння рэчкі, якая то падступала зусім да дарогі, то крыху аддалялася, каб потым зноў падкрасціся да дарогі. Ісці было нялёгка, бо ішла яна за ведамі, ішла па навуку. Назад подбегам кіравалася дамоў пасля школы, быццам цячэнне ракі і веды, якія набыла, дапамагалі хутчэй дабраца да роднай хаты, у лагодную ўтульнасць бацькоў.

Тут, на беразе рэчкі, спаткала Жэні сваё першае юнацкае каханне, чыстае, прыгожае і шчаслівае. Чыстае, як вада ў Ясельдзе. Прыйгожае, як родныя мясціны. Шчаслівае, як само юнацкае жыццё, якое абяцае даць шмат цікавага і радаснага.

Пазней, калі Жэні вучылася ва ўніверсітэце, тады яшчэ адзінаму ў Беларусі, яна вельмі сумавала па Ясельдзе, па заліўных поймах, па роднай вёсачцы, па бацьках, сябрах

дзяяцінства, успамінала школьнія гады, першае каханне.

Таму невыпадкова ў сваіх вершах Жэні Янішчыц піша пра Ясельду, пра роднае Палессе, пра бацькоў, землякоў. Што адзін са зборнікаў сваёй паззіі Жэні Янішчыц назвала «Ясельда» - гэта таксама невыпадковасць.

Ясельда, прыгожыя прыбярэжныя лугі, палеткі і лясы - усё тое роднае і блізкае, што жыло ў сэрцы Жэні, нарадзіла талент у дзяўчынкі, развівала яго, звала пісаць, тварыць.

Мы не можам пахваліцца вялікімі талентамі, якіх нарадзіла Палессе. Але яны ёсьць. І Жэні Янішчыц - таленавіцейшая з іх. Яе паззія найсвятлейшая, наймацнейшая.

Паэтка за сваё кароткае жыццё зрабіла ў паззіі столькі, што многім не зрабіць і за доўгае. Усё, што напісала Янішчыц, можна ставіць у поравенне з лепшымі творамі беларускай паззіі.

І з поўным правам можна заяўці, што яе рака паззіі, яе Ясельда імкне ў акіян міравой паззіі. А гэта значыць, што Жэні наканавана жыць у вяках. Мы павінны славіцца паэтку, бо яна наш гонар, наша слава.

Уладзімір ГУК,
настайнік роднай мовы
і літаратуры.